

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu ese de două ori pe septemana: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la espeditoria foiei, pre afara la c. r. poste cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către espeditoria. Pretulu pnenumeratiunei pentru Săbiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 1. ANULU XXII.

Săbiu, in 315 Ianuaru 1874.

tru celelalte părți ale Transilvaniei s'e pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

In a'ra de anulu nou.

In diu'a de anulu nou unu numeru frumosu de inteligintia, preoti si laici sub conducerea P. Archimandritu si Vicariu arhiepiscopescu Nicolau P o p e ' a s'a presentatu inaintea Escelentiei Sele inaltu presantului P. Archiepiscopu si Metropolitu P r o o p i u Ivacicoviciu, la care ocaziune P. Archimandritu rosti cam urmatoarele cuvinte:

De-si esperinti'a din dilele nostre ne aréta ca adeverat'a iabire crestina lipseste de multe ori dintre ómeni, noi, si crediu ca esprimu convingerea tuturor carii santemu aici de fatia, din anim'a cea mai sincera venimu cá la incepu'ulu anulu nou sa ve postimu din adencalu animiei, cá anulu acest'a sa-lu petru'ceti in pace si sanatosu, conducendu biseric'a incredintiata archipastoriei Esc. Vóstre si acest'a Ve postimu nu numai pentru acum, dara inca pentru multi, multi fericiti ani.

La cari cuvinte Escelentia Sea in cuvinte adeveratu parintiesci mai intaiu exprimá multiamirea sea pentru urárele aduse din partea filoru sei sufletesci cu ocaziunea acest'a. Dupa acest'a vorbindu despre greu'a sea missiune crede' ca acest'a o va puté indepleni mai usioru prin sincerulu concursu alu filoru sei sufletesci si cu deosebire cându acest'i'a voru lucrá in concordia spre unulu si acel'asi scopu santu.

Escel. Sea aminti ca prin neobositetele staruinte ale antecesorului seu repausatu s'a facutu multu. Inse datorit'a nostra este a continuá mai departe si a indeplini cele de indeplinitu. Deci provóca pre toti, cá avendu dinaintea ochiloru chieamarea cea grea, prin carea biseric'a, carea se afla ori si cum in o pusetiune critica, sa póta corespunde destinatiunei ei celei salutarie, sa lucre in concordia fratiesca si atunci spera ca si biseric'a si natiunea se voru bucurá de succesele dorite si acceptate. In fine impartasi binecuventarea sea archieresca tuturor dorindu la toti multi ani fericiti.

Cuvintele parintiesci ale Escel. Sele, cari noi le reproducemu numai intr'unu micu estrasu au fostu fórtó bine simtite

si au aflu resunetu in inimile celoru de fatia si credemu ca voru aflu in ale tuturoru la a cároru conosciinta voru veni prin aceste sire. Cându aminti Escel. Sea de concordia si conluerare armonica prorupsese toti cei de fatia in aclamatiuni de „sa traiesca.“ Dee ceriulu cá cuvintele Escel. Sele sa fia o sementia cu bune frupte spre binele bisericiei si alu natiunei nostre.

Europ'a la anulu 1874.

Nu va fi superflu, déca vomu aruncá din pragulu anulu nou o reprieve fugitiva asupr'a unoru momentóse evenimente ce se petrecura pre teatrulu celu grandiosu alu continentulu nostru, in decurgerea anulu trecut.

Din cele trei semintii mari ale Europei, cari in ultim'a loru tendintia aspira la unificati politice, garantate prin poteri'a legatura a sangelu, sementi'a latina, dupa infiriosiatele desastre ale ultimiloru ani, ne ofere unu spectaculu tristu in impregiurárele presente. Franci'a, carea trecea de sentulu latinatáiei, imbrancoita la pamentu de unu dusimanu puternicu, abia apuca a se reculege de calamitatea cea grozava, prin nesuinti'a marelui patriotu Thiers, evacuandu si teritoriulu seu ocupatu prin esolvirea unei sume ne mai pomenite in anele istoriei, devine la 24 Maiu victim'a neimpacitoru ultramontani si pamentulu celu udatu de torentii de sange se face vét'r'a agitatiuniloru periculóse nóuei forme de statu, pre care o urescu amicii intunereculu si inimicii progresulu. Barbatulu patriotu, betranulu Thiers, recompensatu cu nemultiamire pentru meritele sele, dispare prin conspiratiunea monarchistiloru dela 24 Maiu de pre scen'a actulu politica, facendu locu tentatiuniloru pentru restaurarea monarchiei burbonice in ultramontanulu conte de Chambordu, carea in urma neavendu succesulu intentionatu se proróga pre unu tempu nedeterminatu, dandu-se puterea esecutiva „eroului“ dela Sedan. Republic'a exista numai dupa nume, unu incidinte ii va dá in celu mai de aprópe viitoriu lovitur'a de mórté.

In acela'si tempu, cându se petreceau prefacerile aceste ominose, Franci'a puse sub cercetári criminale pre capitulantele dela Metz, desfasurandu in acestu procesu tóte momentele ce au adusu capitulatiunea. Unu procesu formidabilu, alu cáruu resultatu este captivarea maresialulu Bazaine la Margaret'a.

Sor'a invecinata a Franciei, Spani'a, este cámpulu unui resbelu civilu, care au provocatu la o lupta sángerósa pre frati contr'a fratiloru de unu sánge, pentru a indestulá ambitiunea culpabila a unoru monarchisti scelerati. Nesuintiele regimulu Castelar de a restabili ordinea in acésta tíera nefericita, se sfersiescu prin lovitur'a dela 22 Dec., adunarea cortesiloru se sparge prin poterea armata, pusa in serviciulu lui Serrano carele póte sa duca pre Spani'a cátra unu nou tronu pre contulu republicei, dara carele nu puté sa mai suferé apucaturile cele idealiste si impotente totu deodata a lui Castelar. Salmeron se caiesce de neprecugetatulu seu pasiu, cáci elu tranti pre Castelar, care se retrage adencu mahnit de sórtea trista a patriei sele. Republic'a e agudita in temeliele sele si viitoriu ei pare a fi mai scurtu decâtu 'lu mesurase eximperatulu Napoleonu III. in ajunulu caderei tronulu regelui Amadeo in anulu espiratu.

Itali'a, regenerata prin favórea impregiuráriloru tempulu si prin patrioti'a si matur'a conlocare a barbatiloru ei de statu, progreséza libera, luptandu contr'a infuriatulu vaticanu, care si-a straplantatu actiunea sáriciósa in alte provincie, pentru a o aduce la unu tempu mai bunu, iera pre clasiculu pamentu alu Italiei. Inse poporulu italianu, carele a petrecutu cu entusiasmulu seu pre regele galantomu cându visitá curtile din Vien'a si Berlinu nu va justificá acceptárele ultramontaniloru.

Germani'a, in temperamentulu seu celu rece, pasiesce inainte consolidandu-se si ingrigindu-se pentru operarea teritoriulu seu. Ultimulu ei scopu si planu e unitatea germana, pentru a cárei realizare luca in tacere asteptandu

ocaziunea binevenitu, pentru a-si esecutá scopulu propusu.

Russi'a, nu se scie mai tientesce la esecutarea testamentulu lui Petru celu Mare, care i-a lasatu o ereditate, pre carea trebuie sa si-o elupte in procesulu unui resbelu cruntu. Ochii ei se pareaq mai inainte, ca din cându in cându privescu la „omulu celu bolnavu“ si la standardulu, ce va avé sa flutere pre turnulu Bisericii sántei Sofie din Constantinopole. Intr'aceea ea merge cucerindu in centrulu Asiei. Cucerirea canatalu Chiv'a e unu prognosticu pentru nóue cuceriri si in urma lovirea cu Mareea Britania pentru lini'a de demarcatiune in Indi'a orientale va deveni inevitabila.

Turci'a, omulu celu bolnavu, dupa cum o numesce Russi'a, in lupta cu populatiunile cele verdi si pline de viétia, ce o incungiura, crede, ca semilon'a nu va cadé inca si in planurile ei de organizare interna, precum si in traterea cu provinciele „vasale“, si mai aréta odata suveranitatea si poterea, ce merge spre apunere.

Romani'a si Serbi'a tendu a aduce la valóre drepturile lor, cari le competu cá staturi independenti.

Si sa venimu in urma l imperiulu absburgicu care in espusetiunea univiersale desfasurá inaintea lumeni progresulu seu in toti ramii; sa tacemu de crisele bursei si alte crise economice, pentru a nu intunece opulu grandiosu, ce ni l'a infatisiatu betrán'a Austri'a.

Dóne elemente ajunse la poterea politica prin forti'a evenimentelor dela 1866, si au impartitu domni'a prin inaugurarea dualismulu la 1867. Germanismulu austriacu, in lupt'a sea pentru asimiliarea celoru-lalte idióme nationali, au provocatu o resistinta la populatiunile negermáne, gelóse de nationalitatea si limb'a lor, care resistintia culmineza la nationalitatea boemiloru. Magiarismulu isolatu si fara de a avé vre-o legatura de sánge in famili'a popóreloru din Europ'a pare ca a inceputu o lupta cu poteri neegali, déca are de scopu, asemenea fratelui seu din Cisaltiani'a, asimiliarea tuturoru na-

FOISIÓRA.

Monastirile straine in Russi'a si administrarea lor.

In limitele patriei nostre, si anume: in Basarabi'a si in pártile transcaucasiane, Locurile sánte din orientu si monastirile din Moldavi'a poseda averi nemiscátórie destulu de importante, cari le fura donate de persóne particulare seu de principii domnitori, daruite cu hrísóve, cu multu mai inainte de anecarea acestoru párti cátra imperiulu Russiei. Dupa obiceiurile de atunci monastirile singure administrau acele averi, si pentru cármuirea loru tramitéu din partele egumenii imputerniciti.

Stapanirea nostra, gasindu aceste regule si pastráandu respectulu cátra locurile sánte lasá intacte tóte drepturile si obiceiurile consantite de tempa. Averile fara administrate prin egumenii imputerniciti din clerulu grecu seu moldavu, cari administrau acele averi si se bucurau de veniturile lor fara nici unu controlu seu amestecu din partea administratiunei nostre. Spre a fi mai multu garantate drepturile de posesiune a monastiriloru straine, fu aplicata in privint'a tuturoru afaceriloru privitóre la averile lor, aceeași legislatura cá si la domeniile statulu.

De multe ori autoritáțile locali se adresau la ministrulu de externe, aretáandu

marile inconveniente ce proveneau din administrarea acelor averi de membrii din clerulu grecu si moldavu: I. Acesti calugari posedau si cármuiau pre sateni dupa tóte drepturile senioriali, precum fu in pártile transcaucasiane, unde imputerniciti facéu specule comerciali, dispunéu de munc'a sateniloru in profitulu loru propriu, si de aceea prosperitatea acestora depindea cu totul dela acesti calugari straini. II. Déca acesti imputerniciti nu administrau singuri averile, atunci le arendau la persóne apropiate lor in diferite conditiuni, cu pretiuri fórté scadiute, din cari mare párté fu destinata a acoperi propriile lor cheltueli. III. Acesti imputerniciti intentara si mai cu séma in Basarabi'a, o multime de procese, cari consumau partea cea mai mare a venituriloru monastiresci; iera alii din ei, sub cuventu de cheltuieli de judecata, facéu pre numele monastiriloru lor datorii considerabili, pentru plat'a cáror'a multu tempu au mersu totu venitul monastiriloru; si ala IV, averile monastiresci devenéu din ce in ce totu in mai mare ruinare.

Ministrulu de externe recunoscea pré bine tóte inconveniente ce provenéu din sistemulu de a administrá averile prin egumenii imputerniciti, dara neovindu a recurge la schimbári radicali, oautá prin convingeri a sterpi abuserile cele mai grele, staruindu prin tóte medilócele a

inlaturá totulu ce potea servi de impedecare prosperitáției averiloru locuriloru sánte.

Secularisarea averiloru monastiresci in Romani'a si organizarea in acésta tíera a unei ierarchii eclesiastice pre nisce base anticanonice au silitu pre ministrulu de externe a luá mesuri cá averile monastiriloru románe, inchinate locuriloru sánte, precum si acele a monastiriloru moldave din Basarabi'a, sa nu cada in mánile autoritáției civile din principatu, si a nu contribui numai la marirea budgetulu acestei tieri. Cu acestu scopu, pre de o parte tóte averile monastiriloru inchinate fura supuse directiunei imediate a locuriloru sánte pána la epon'a cându comisiunea internatiionale din Constantinopole va stabili dupa testamentele si hrísóvele de donatiune, validitatea posesiunei acelor averi; iera pre de alt'a s'a pusu sechestra pre tóte veniturile monastiriloru moldave, si dela anulu 1864 s'a introdusu unu sistemulu speciale de administratiune prin curtea administrativa a averiloru acelor monastiri cu concursulu pána la unu punctu óre care alu egumeniloru imputerniciti. Si fiindu ca monastirile din Moldavi'a, afara de monastirea Némtiulu, care avea imputernicitulu seu in Basarabi'a, se găsescu in neputintia de a slobodi imputerniciri legali, de acea cármuirea acestoru averi in locul imputernicitoru egu-

meni fu incredintiata avocatulu curtiei din Basarabi'a; iera dupa desfintiarea acestei curti, amplotiloru speciali seu persónelor particulare, alese de guvernatorulu Basarabiei.

Introducerea acestu sistemulu de administratiune a averiloru monastiriloru moldave in Basarabi'a a datu cele mai bune rezultate; veniturile lor au sporitu mai multu decâtu indoitu, iera cheltuelele de administratiune, in comparatiune cu cele dinainte, au fostu minime. Totu odata situatiunea economica a averiloru monastiriloru grecesci devenea din ce in ce mai rea. Imputerniciti din partea monastiriloru lor, nemultiamindu-se cu abuserile, prin care se distinge totu tempulu administratiunei lor, se silira, precum resultu din raportulu guvernatorulu Basarabiei a intrebuintá cu o activitate febrile tóte medilócele spre a scóte din bunuri cátu se póte mai multi bani, si in tempii din urma, esplotara cu desaversire padurile monastiresci. Dupa insemnarea guvernatorulu Basarabiei, sterpirea paduriloru monastiresci avé o funesta inriurare asupr'a clieme si a fertilitáției pamentulu, si prin urmare, asupr'a sanetáției si a prosperitáției locuitoriloru.

Eata efectele activitáției egumeniloru monastiriloru cari s'au aretatu la trecerea averiloru monastiresci sub administratiunea etatulu.

ționalităților de pe teritoriul coronei sântului Ștefanu. Sa numai revocăm și aici în memoria crizei financiare; împrumutul cel de 153 milioane, recoltă cea rea a anului trecut și deservirea țieranului muncitoriu în asemenea împrejurări, să trecem peste multe alte defecțiuni despre cari am avut și vom avea ocaziune încă de a vorbi, să considerăm numai lupta ce oficialmente se dice ca o pentru consolidarea unui stat pentru diferitele popore de pe teritoriul patriei, realitate înseși faptele sunt de așa încât pare ca lupta e îndreptată dreptul contra naționalităților de sub coronă Ungariei. O luptă destul de temerară ar fi această carea din di în di vedem că ocupa totu mai multu terenu pentru că lipsese o rezistență legală energetică din partea celorlalți populații de pe acest teritoriu. Unică Croația prin lupta inteligență, și asigură autonomia esoperându după multe încercări demne o complanare favorabile. Acestă au fostu cunună unei lucrări politice al cărei calculu basă în împrejurările reali, că în cei mai siguri factori în lupta politică națională, pe cându Ardélulu cel poliglottu cu majoritatea româna umblându după idealuri, cari soie Ddiea cându și deca se voru poté realiză, și-au perdutu totu terenu de luptă, aruncându-se pe sine în cele mai grave momente în o letargia nejustificabilă, alu cărei rezultatu funestu lu semțim și lu voru semțim încă și următorii nostri.

Tristele urmări ale acestei nelucrări politice, pentru causă româna, reformele cele ce se facu prin parlamentulu ungaru și cari taia adencu în viitorulu națiunei noastre, ne provoacă la o solidaritate și concordia frățească, la o luptă energetică legală, prin carea sa ne asigurăm o pozițiune politică în statu. Acestă înseși va fi posibilu numai atunci, cându scuturându-ne somnulu și intunereculu de pe pleoapele ochiloru, ne vomu desceptă în unire la o activitate națională solidă, prin carea siguru vomu ajunge prin viscolii timpulu la limanulu celu doritu. Unu poporu care lucra în armonia, acelu avendu condițiunile de esistență se radica la o viață politică, dara poporulu care în vîtră parintiloru sei aprinde flacăra urei și a discordiei, purtându în sinulu seu semburile decadentei, va trebui să se stenga din corulu naționiloru.

A.

Averile monastirei Sinaia și anume: Zastincă, Volovă, Ghibrovă și Virojeni, din districtulu Sorocă; Zagorniceni, Căpceeni, Semeni, din districtulu Iasi și Strășeni, din districtulu Kisanău au fostu date în arenda unui grecu Sotiriadi care locuia în Iasi, prin contracte cu pretiu de 11,500 ruble pe anu; dara Sotiriadi eră numai arendasiu nominal, căci elu rearendă acele proprietăți la alții cu pretiu pré putienu de patru ori mai mare.

Proprietățile aceleși monastiri Volcinetii și Venatorii suntu arendate unui grecu Strichidi, locuitoriu din Moldaviă, prin contractu cu pretiu de 1,077 de galbeni austriaci, atunci cându singurulu obroc*) dela țierani arendatorulu percepe 5,118 ruble, adeca, cu o mie ruble mai multu decâtu platesce arendă. Elu dispune încă fără plata de 1200 descătine de pamentu, și ore preste tôte acestea dreptulu după contractu, de a disposă după vointă sea de 200 descătine de padure.

Mosiile Materitii și Boiernitii, proprietatea aceleși monastiri, fura arendate prin contractu, încheiatu la Kairu, în 6 Februaru 1866 cu unu grecu Liatri, pre pretiu de 1,100 galbeni austriaci. Acestu pretiu se aretă cu totulu micu în comparațiune cu veniturile proprietății. Proprietățile monastirei sântului Teodoru, după muntele Athou, Grinoutii, din districtulu Sorocă, Grinoutii din districtulu Hotin și Mosianii, suntu date cu arenda supșiloru greci Vadai și Mocri Anastasopulu cu pretiu anualu de 9,500 ruble până la anul 1878. S'a mai prezentatu

*) Obroc — unu felu de dijma.

Majestatea Sea Imperatulu și Regele nostru va plecă la Petersburgu în 9 Februaru n. insocitu de contele Andrassy și Hoffmann, unde va petrece 15 zile.

Dietă Croației a votatu legea despre responsabilitatea banulu și a capiloru de secțiuni.

După „Reformă” din Vie'na bicolorulu negru galbenu are să înceteze de a mai flafai deasupra castelulu regalulu din Budă.

Presedintele casei deputatiloru Ștefanu Bitt o aduce la cunoscintiă deputatiloru ca cea mai de aproape ședința publică va fi în 17/5 Ianuariu a. c. Cu aceeași ocaziune invita pre capii secțiuniloru pre 12 Ianuariu la o consultare asupra proiectulu despre regularea catastrofulu.

Din Parisu se anunța de câte-va zile o criza ministeriale, carea la începutu se speră că prin unu votu de încredere de către adunarea națională se va delatură. Ducele de Broglie înseși constantu în propusul seu, elu va să se retraga. Mac-Mahon a recercatu pre Goulard să formeze unu cabinetu nou cu Decazes și Buffet. Goulard înseși pretinde primirea în cabinetu și a unor republicani conservativi. Mac-Mahon dorese să se facă întregirea cabinetulu numai cu barbati de specialitate afara de parlamentu.

Din mortiea lui Napoleon III n'a trecut fără ore care demonstratiuni. Principele Napoleon apară în cerculu Saint-Germain-Auxerrois urmaritu de cete de lucratori; elu purtă o manta de doliu decorată cu crucea cea mare a legiunei de onore. Înaintea bisericei S. Augustinu eră o multime mare de poporu, carea strigă ne încetatu: „Vive l'empereur!” Publiculu adunatu în biserică a repetitu strigatele aceste până cându Rouher s'a vedutu necesitatu a rostii o cuvântare prin carea provoacă la susținerea ordinei. Numai episcopulu din Troyes a opritu cetirea misei pentru repausatulu imperatulu, în alte părți s'a cetitu fără cea mai mica pedecă.

Spania pare ca s'a saturatu de republică ce si-a dato în Martiu anul trecut. O mana nevediată a pregatitu lui Castelar, presedintele regimulu spaniolu votu de blamă în adunarea cortesiloru, care l'au constrinsu a se retrage. Adunarea credea ca în loculu celu resturnatu de densă sa aléga, rectius sa denumése altu presedinte. Dara intrăceea cata generalulu Pavia intra

unu nou contractu de arendare acelu proprietăți, la aceleași persoane și cu același pretiu pre patru ani, adeca dela 1878 până la 1882.

Mosiă Lipnicu, proprietatea aceleși monastiri, este arendată sociei negutiatorulu Ștefanow, cu pretiu anualu de 4,500 ruble până la anul 1874.

Totu pentru aceși proprietate cu numele Dómnă, s'a mai încheiatu contracte de arendare cu terminii dela 23 Aprilie 1874 până la 1880, și încă pre alti patru ani, adeca dela 1880 până la 23 Aprilie 1884.

Proprietățile aceleși monastiri, anume: Trasină și Alecsienii suntu arendate cu pretiu anualu de 900 ruble fratiloru Ohanovici până la anul 1878. Pentru aceleași proprietăți cu aceleși pretiu și la aceleași persoane s'a mai încheiatu contractu de arendare încă pre patru ani, adeca dela 1878 până la 1882 pre cându ei prin contractu legalisatu le-au rearendatu dlui Kircoru Malhasovici și Abran Zisman cu 16,097 ruble pre anu, și cu obroculu ce se percepe dela țierani, arendă acestoru proprietăți se urca la 18,113 ruble pre anu; adeca îndoitu de acea ce se dă monastirei.

Proprietățile monastirei Kiprianu se afla arendate totu la aceleași persoane în cursu de preste 20 ani cu o arenda de totu mica, care nu egalădea nici cu obroculu ce platescu țieranii.

Proprietățile monastirei Vatopedu, anume Nisporeni, Philipescii, Ciuralecă, Ketrasieni, Gutestii, Marinici și Balonésă se arendară prin contractu dlui Cerbadjoglu, cărui a i s'a datu și dreptulu ne-

în adunare după elu colone de militia și provoacă adunarea sa se duca a casa. Ne vrendu adunarea sa se duca ea fu alungată. Unu regimulu nou s'a instituitu cu Serrano în frunte, cu acelu Serrano, care alungase pre regină Isabellă din Spania. Pasulu lui celu dintăiu a fostu restringerea libertății presei, punerea țierei în stare de asediu și desarmarea voluntariloru. La începutu se dicea, ca regimulu celu nou fu bine primitu în tôte partile. Luptele dela Valladolid și cu deosebire dela Barcelonă înse dovedescu contrariulu.

O șialupa de tunuri construită în Franciă pre șocotela Romaniei a sositu la Constantinopolu, carea va merge la destinațiunea ei numai după ce va fi supusă unei visitatiuni.

Revista diurnalistică.

„Hon” cu considerațiune la arondarea cea nouă a comitatelu este foarte ingritu de magiarii din comitatele superiore ale Ungariei proprie și de magiarii și secuii din Transilvaniă. De-ocam-data înseși numai indigeteza ca ce va esî din concentrarea slaviloru în comitatele superiore și din concentrarea românilor în comitatele Hunedórei și Zarandului și din impartirea secuiloru între sasi și români.

„Magy. Pol.” condamnă impartirea cea nouă teritoriale din considerațiune etnografice. Comitatu Pojonului trebuia împreunatu cu o parte din celu alu Neutrei, alu Comorului și Strigonului și nu se fia împreunatu la olaltă, ci cu alu Barsiului și alu Neutrei, mai departe cele trei slavice dela nordu sa nu se fia împreunatu la olaltă dara cu alu Hontului și cu alu Barsiului. La Sáros se adauge fără de nici unu motivu părțile slavice ale Zemplinului și Ungula se împreună cu Beregula în locu de a se încorporă fia-care comitatu separatu la comitate unguresci. Nejustificabile este impartirea Baciului în două părți, din carea ună rămâne curatu serbescă; comitatu celu nou Horomu va fi de siguru protegiatu de Miletici mai multu decâtu de ori-care altu deputatu.

„Középpárt” pasiesce foarte energeticu contra unei sentințe din representațiunea fundului regiu contra ministrulu de interne, în carea se dice ca legislativă nu are dreptu a decide asupra universității.

„Dece pasiescu sasi pre terenu astorulfelu de agitatiuni” dice „Középpárt”, „nu mai poté fi vorbă de întielegere cu densii, pentru ca atunci are procurorulu de statu sa-si facă datoriă. Patriotis-

marginitu de a taia tôte padurile de pre aceste proprietăți (687 descătine) fără o deosebire plata.

Din alte proprietăți a acestei monastiri, parte s'a arendatu de archimandritulu Ananie, imputernicitulu din partea monastiriloru, către avocatulu acestuia, și către persoane apropiate lui; iera partea cea-laltă se esplotăza de insusi archimandritulu, care reusi a încheia contractu cu începere dela 1874.

Mosiă Leusienii, proprietatea monastirei Xeropotami s'a datu cu arenda prin autorisare de Dunca, avocatulu archimandritulu Ananie, negutiatorulu Uvalievu, și acestu din urma rearendă această proprietate ierasi dlui Dunou, și astu-feliu acestu din urma si-a arendatu insusi mosiă.

Între contractele încheiate pentru arendarea proprietatiloru sântului momentu, multe suntu fictive. Asia proprietatea Costinjenii s'a datu în arendă negutiatorulu Sinodino cu plată anuală de 1000 ruble, și acestu din urma a rearendatu-o prin contractu negutiatorulu Reventiovu cu 4000 ruble pre anu.

În Basarabiă este respandită opiniunea ca egumenii, Patrie dela st. momentu, și Ananie dela Vatopedu, suntu ei singuri arendasii de capetenie a proprietatiloru monastiriloru, cari i-au tramisu că imputerniciti, și acestă este pré probabile. În principatele unite de ordinaru se tramiteu egumenii, cari aduceu și contracte de arendare încheiate de ei cu autoritățile monastiriloru; iera la Caucasu și până acumă calagarii tramisu cu imputernicire, singuri esplotăza averile.

mulu nu se poté decretă nimenui, dara respectulu înainte legei trebuie sfortiatu.”

Cestiunea Romaniei se mai bine relațiunea acesteia către înaltă pörta este și astadi încă obiectulu unei părți însemnate alu presei Europene. Eata ce aflăm în „Curierulu de Iasi” în această privintiă:

„Times”, diurnalu englesu și celu mai mare organu de publicitate din Europă, ne au facutu onóra, că tôte celelalte organe din Europă, a reproducu notă guvernulu nostru în cestiunea dreptulu de a tractă și de a se ocupă de sensulu și importantia aceste note, precum și de a cuvântulu ministrulu nostru de esterne tinentu în camera la 22 Novembre trecut. „Times” însotieste reproducțiunea notei cu unu lungu articolu din 6 Decembrie, cuprindendu fapte pré inexacte și apretiiări defavorabile Romaniei.

Noi tinentu multu la opiniunea unui diurnalu, care cu dreptu cuvântulu pörta numele de Rege alu diurnaleloru; tinentu încă și mai multu la opiniunea publică dintră țiera atâtu de luminată ca Angliă, și care are atâtea numeroșe și importante interese în orientulu Europei. Amu voi dara se dăm câteva lamuriri diurnalulu englesu; poté ca vomu contribui astu-feliu a face sa se cunósca adevurul asupra noastră și în Angliă, care din nenorocire, ne cunósce foarte putienu.

Aru fi tempulu că și Angliă se încépa a avé o idee mai esactă asupra stărei de lucruri de pre malarile Dunarei de jos. Totu restulu Europei ne cunósce mai bine. Numai Angliă noi credem ca a remasu mai inapoi; și cu tôte acestea ea are sume și legitime interese, că sa scie adevurul. Vedem, dela unu tempu încóce, ca unu revirimentu a începutu sa se produca în opiniunea publică și în această țiera. Multe diurnale englese au începutu a ne fi favorabile se mai putienu ostile. Altele nu se mai speria ca Turciă aru peré deca Romaniă se va mentiné în integritatea suveranității se.

„Times” persista încă în ideile se cele vechi contra noastră. Si de ce ore acestă? Din nesciintiă, credem noi.

În adeveru, diurnalulu cetății englese ne spune, în articolulu ce procede notă ministrulu nostru de esterne, ca după limbajulu guvernulu român, după tonulu presei, după expresiunea opiniunei

în privintiă paduriloru abuserile ajunsera la cele din urma estremeți.

Pre proprietățile monastirei Kiprianu s'a vendutu spre taiere o catătime enormă (4000 descătine) de padure de cea mai buna calitate. Pre mosiele Copancă și Kiticani, proprietatea monastirei Némtiu, arendasiulu se acordă dreptulu a taia câte 80 descătine pre anu de cea mai buna padure din tóta Basarabiă fără nici o alta plata decâtu arendă, care este foarte mica, pre cându Kiticani din vecinătate, ce se afla în posesiunea statulu o descătina de asemenea padure se vinde dela 300—400 ruble.

În multe proprietăți ale monastiriloru din Basarabiă se formulara contracte pentru vendierea paduriloru în totale fără sa se precisedie calitatea și cantitatea lor; terminele de taiere în câteva contracte se fipsara de 18 ani, și condițiunile nefiindu bine esplicate, cumperatorii potu reveni cu taierea în locurile odata taiate de ei. În câteva proprietăți padurile tinere, cari se vendu cu pretiuri bune pentru haraci la vii, suntu vendute prin contracte cu pretiuri foarte mici. Asia egumenulu monastirei Cipriană a vendutu avocatulu seu spre taiere 1,189 descătine de padure teneră după mosiă Teodoresci câte 2 ruble 40 copeici fia-care descătina. Părțile de paduri taiate, nefiindu privilegiate și pazite, devinu locuri de pasiune. De exemplu poté servi mosiă Ocsentiă, proprietatea monastirei Vatopedi, aflata în arenda la avocatulu monastirei Dunca. Prin condițiunile contractulu, arendasiulu se obliga a padi padurea de stricaciuni, ce i potu

publice rezulta curatu ca noi voim „sa rampem legaturile ce ne unescu cu Turci'a", si sa mentinem acea ce ne place a numi independentia noastră; de acea si guvernul nostru pretinde ca are dreptul a incheia tractate cu alte puteri.

Nimicu inse din acestea nu este fondato. Caus'a acestei rătăcirii este ca diariul englesu, ca si chiar multi publicisti si diplomati, si inchipuesce, ca Romania'a este una statu vasalu, asi'a cum erau vasalii in occidentu in evulu mediu; ca vasalulu nu are alte drepturi decatu cele ce a binevoitu a-i cedá seniorulu seu; ca romanulu fiindu vasalu si turculu senioru, cându vasalulu se proclama independentu elu se revolta si atunci seniorulu este in dreptu a-si mentine integritatea drepturilor se suzerane.

Nimicu inse din toate aceste nu exista nici in fapta, nici in dreptu. Romania'a nu a fostu nici odata vasalu, in sensulu feudalulu alu cuventulu. Ca statulu absolutu liberu si independentu ea a consentitu numai in seculii 14, 15 si 16, a platit unu tributulu l. Porti, pentru ca acést'a sa o ajute a se aperi de inimi. Nu a renunçiatu la nici unu altu dreptu alu suveranitatii se. Publicistii cei insemnati dela „Times“ trebuie sa scie ca, deca unu statulu nu a fostu conchisu cu sabi'a si deca elu a incheiatu numsi unu tractatu cu unu altu statulu, acelu statulu remasu totu independentu, cu scaderea numai a conditiunii esprese consentita de elu.

Este bine dara ca cetitorii „Timesului“, sa scie ca romanii nu voru sa rumpa legaturile cu l. Porta, ci voru sa le limiteze numai in intinderea ce le o dau vechile capitulatiuni, pre care Angli'a inse si le-a garantatu; si nu ne indoim ca guvernulu l. Porti, uitandu nise rele precedente, va sfersi prin a se pune in perfectu acordu cu noi. Nu avemu nici o nevoia a ne declara independenti, fiindu ca suntemu independenti, de vreme ce in virtutea vechilor noastre tractate autonomi'a nostra esterna si interna este completa si de vreme ce si Angli'a cu celelalte mari puteri, au garantatu acést'a autonomia. Voim numai, ca exercitiulu independentiei noastre sa fia si in fapte recunoscutu de celelalte puteri; si nici Angli'a nici Turci'a nu se potu opune la acést'a, de vreme ce, prin acelu exercitiu, noi nu sferamam de locu legaturile noastre cu Port'a; si de vreme ce suntemu siguri, ca si aceste puteri voru sfersii

prin a se convinge ca este in interesulu chiaru alu păcii si alu comerciului in orientu ca Romania'a sa existe, forte si prospera, prin independentia ce ii acorda tractatele.

„Times“ merge pâna a acúsá pre Russi'a ca aru incuragiá aceste aspiratiuni ale romanilor; apoi mai la vale acusa si pre Austri'a ca nu aru areta destula vigóre, si sa tome in fine, ca acést'a conduita a noastră sa nu fia efectulu influintiei demagogiloru.

Tóte temeri nefundate si adeverate iluziuni! Russi'a nu face acum in orientu decatu ceea ce a facutu totu-deun'a, adeca a sustiené si a aperi cans'a celoru slabi, a crestiniloru din imperiulu otomanu. Nu are nevoie Russi'a sa ne incuragieze acum a tiené la respectarea drepturiloru noastre calcate; cáci ea, demultu, inca dela 1829 a fostu cea dintai a face sa se respecte drepturile nostre ce fusese lungu tempu inabusite. In locu sa acuse pre Russi'a, bine aru face „Times“ sa consilie pre guvernulu englesu a o imita.

Deca Austri'a nu areta vigóre spre a continua politic'a gresita a lui Metternich in orientu, Times aru trebui sa felicite pre comitele Andrassy care a sciutu sa rumpa cu o politica care nu aducea decatu perdere si slabiciune pentru Austri'a.

Putem inca asigurá diurnalulu cetatiei englese ca influintia demagogica n'are nimicu a face in cestiunea de fatia; cáci aru trebui acestu importantu diariu sa scie, ca partidulu conservatoru este astadila putere in Romania'a, si elu este care a respunsu notei ministrului otomanu. Apoi, cându este vorb'a de mentinerea si aperiarea drepturiloru loru nationale, romanii, care suntu unu poporu june si necoruptu, nu asculta de nici o partida, ci toti ca unu singuru omu, suntu gat'a a aperi acelu drepturi.

Asi'a dara, aceea ce este mai simplu de facutu, spre a aperi interesele Turciei si ale Europei de care „Times“ se ocupa, este de a cunoce mai bine adevurul lucruriloru pre tiermii Dunarei de josu si de a conserva Romaniaei puterea care ii dá dreptulu ce rezulta din tractate.

La o cestiune urgenta.

S a b i i u 2 Ianuariu

Industri'a cea mare avendu la dispusetiune capitale enorme, din di in di face progrese mari si ameritia industri'a

Padurile de pre mosiele S. Mormentu se vindeau si inainte, iera acum se vendura toate padurile si cele tenere cu dreptulu de a pasiona in ele vite, precum se face in padurea de pre mosi'a Glijanii.

Din toate mai susu aretate se vede, pâna la ce gradu fu trebuinciosu atatu pentru binele averiloru monastiresci, cátu si pentru prevenirea consecutiiloru deplorabile pentru tota Basarabi'a, provenite din caus'a unei administratiuni neconsentiose rapitoare, a se luá de guvernul mesure energice spre padura aceloru proprietati de o completa ruinare. Pentru acestu scopu, fu trebuinciosu, ca pre de o parte sa se departeie ori-ce interventie in administrarea averiloru monastiresci a calugariloru tramisi; iera pre de alta, ca administratiunea rationale a acestoru averi sa se incredintieie ministeriulu domeniiloru statulu si mai cu seama spre a opri completu destructiunea a paduriloru pre o mare distantia. Veniturile acestoru proprietati potu fi transmise proprietariloru loru prin ministeriulu de esterne, care cunoce toate conditiunile si afacerile monastiriloru din orientu. Aceste consideratiuni servira de basa unui nouu sistemulu de administratiunea averiloru monastiresci, care fu pusu in lucrare in vertutea regulamentulu elaboratu de comitetulu ministriloru si santionatu de Majestatea Sea Imperiale in diu'a de 9 Martie anululu trecutulu.

Printr'unu articulu alu acestui regulamentulu se stipulea a se cerceta cu scrupulositate toate actele de donatiune si toate testamentele si a priveghia de a se

cea mica. Meseriasulu nu se pote amesura cu aceste puteri neegali si de aceea elu e respinsu de pre piatile industriale, unde domnesce concurentia fabricantiloru capitalisti. In astfelu de impregiurari nefavoritorie pentru profesionistii singuratici se nasce prea firesce intrebarea, ca cum are sa se restabileasca unu ore-care echilibru intre acesti'a, o intrebare intru adeveru grea, pentru ca dela o fericita deslegare a acestei intrebări aterna viitoriulu meseriasiloru ameritiati in mare parte de industri'a cea mare si bogata.

Asupra acestei teme „Lips'a industriei mici“ s'a discutatulu nu de multu si in „Reuniunea meseriasiloru“ din locu. In decursulu discussiunii anululu dintre presentu pronuncia principiulu „Ajuta-te si Ddieu te va ajuta“ si altulu recomandatu cá medilocu de scapare asociatiunea.

Mediloculu recomandatu de primulu oratorulu la tota intemplantia e celu mai aptu medilocu pentru aceli'a, cari se mai potu ajuta insisi, mai multu nu se pote discuta asupra lui.

Mai multu s'aru pote vorbi despre asociatiune, cu toate ca si acést'a nu multimesce pre unii omeni, ceea ce inse e forte gresitu, pentru ca asociatiunea nu e de vina, deca unu „fundatori“ avari si neconsentiosu facu o specula marsiava spre daun'a aceli'a.

Asociatiunea sa se puna numai acolo, unde infintia ei e o necesitate imperativa si sa se intrebuintieie in o forma corespondentia si indata se va vedé, ca ea va fi atatu de puternica, cum fura corporatiunile industriale din evulu mediu, cari infruntau nobilimea cea jafaitoria si aperi au murii cetatiloru.

Acelea corporatiuni inca au fostu o asociatiune, au produsu fructe bune si pote sa produca si astadi astfelu de fructe. Alte tempuri, alte datini, nu insemnedia alt'a decatu a dá esentiei celei pururea bune, o forma corespondentia tempului, deci aci vine mai cu seama intrebarea, ca cum si intipuesce motivatorulu, asociatiunea recomandata spre a pute veni industriasiloru mici intr'ajutoriu?

Infintia asi'a numiteloru casse ajutatorie nu e de ajunsu; trebuie sa se considere mai intaiu relatiunile locali. La toate cassele de sojulu acést'a nu se tractedia numai de a „lua“, ci mai cu deosebire de a „plati“, si e totu un'a, ori e interesuriulu micu seu mare, deca negociulu, care se intreprinde cu banii imprutati, nu succede, atunci momentulu, in

implini cu strictetia toate legaturile continute in acele acte.

Consecutiunile avantajoase ale acestoru mesure in ceea ce se atinge de consolidarea prosperitatii monastiriloru ortodoxe din orientu, si influintia loru salutaru asupra populatiunii ortodoxe, conformu cu scopulu spre care s'au donatu acele proprietati nu va intardia de a se reproduce.

Acum dejá, la licitatiunea facuta la 3 si 7 Septembrie pentru arendarea a patru proprietati, caror'a contractele de arendara expira la 23 Aprile 1874, pretiurile arendei numai pentru pamentulu cultivabile, afara de celu cedatu locuitoriloru, fura urmatoarele; 1°. In mosiele Parcanii si Papantii a monastirei Kiprian'a o intindere de pamentu de 586 desatine, care mai nainte se arenda cu pretiu de 789 ruble in bani si 100 in producte, acum fura arendate pentru 4,500 ruble; 2°, in mosi'a Seorenii, proprietatea acelea-si monastiri, 389 desatine de pamentu fertile, pre care arendasiulu le stapanea gratisu, acum fu arendatu pentru 2705 ruble; 3°, pentru 201 desatine de pamentu din mosi'a Scal'a Gorodisce a acelea-si monastiri care inainte se arenda pentru 201 ruble, acum se iau 970 ruble; 4°, pentru 6,176 desatine de pamentu din mosiele Copanc'a si Kiticanii a monastirei Nemtiu, care se arenda cu 9,246 ruble in bani si 3,685 ruble in producte, acum s'a propusu la licitatiune pretiulu de 15,226 ruble. Drepturile arendasiloru in contractele din nou incheiate suntu restrense.

Spre a feri de complet'a sterpire a

care nici cele mai estine interese si capitalulu nu se mai potu plati, e numai o intrebare de tempu.

Inse trebuie sa consideram lucrelu principalu si sa nu ne preocupam de cele secundari.

Trebuie cercetatu mai de aproape intrebarea: „Pentru ce cade industri'a mica; pentru ce suferu si cari suntu causele locali si de datin'a tierrei, pentru industri'a indigena?“

„Industri'a cea mare apesa profesionea cea mica“ acést'a e parol'a de di. Pentru ce? Pentru ca are unu capitalu mare, produce in massa si estinu, si meseriasulu celu micu nu pote face acést'a.

Deca judecam lucrelu numai superficialu, s'aru pote crede, ca e cu totul adeveratulu, inse la o judecare mai serioasa e numai in parte.

Cu cátu e mai mare capitalulu, cu atatu e mai micu venitululu. Pentru a pricepe adevurul acestei asertiuni, sa privim fundarea unei fabrice insemnate si sa computam, ca aci in cladiri, in masini s. a. jace o suma morta de 5—600,000 fl., cari computati la 6% absorbu numai din venitu 36,000 si deca computam pentru amortisatiune numai 5%, apoi eata inca 18,000 fl., si castigulu aru trebui sa se urce netu la 54,000, numai pentru a sustiené capitalulu colocarei in pretiulu seu.

Deci cu bunu temei se pote dice, ca industri'a cea mare are o pusetiune mai grea decatu industri'a mica.

Lucrelu se pote considera si din altu punctu de vedere. Deca consideram pre langa capitalele colosali, de cari dispune industri'a cea mare, si numerulu celu enormu de omeni, cari traiescu dela dens'a; ca acsiom'a: puterea masinei a respinsu puterea omeniloru e o parere antidiluviana, s'a refutatu dejá si deca impartim capitalulu ce-i sta industriei mari la dispusetiune cu numerulu omeniloru cari traiescu dela si prin ea, vom afla indata, ca celu mai seracu meseriasulu micu posiede mai multu.

Aici s'aru pote obiectiona, ca acést'a e numai o teoria vechia, si ca asemenea nu sta, pentru ca acestoru lucratori nu se dá nici unu cruceriu din averea domnului de fabrica. Acést'a nu o credem, pentru ca de-si domnulu fabricei devine mai bogatu prin lucrelu omeniloru sei, totusi elu se face totu odata cu atatu mai seracu, cátu face plat'a lucratoriloru

paduriloru, regulamentulu, elaboratu de comitetulu ministriloru si santionatu de Majestatea Sea Imperiale in diu'a de 8 Septembrie, stipulea, ca drepturile de taierea paduriloru pre averile monastiresci se voru acorda numai acelor'a, cari voru ave contracte incheiate si voru presentu probe valabili, nu numai despre drepturile loru de a taia padurile, dara si a drepturiloru monastiriloru de a pote disposa fara conditiuni spre instrainarea paduriloru prin taierea loru in mari cantitati.

Se pote spera, ca conformu conditiuniloru cari marginescu drepturile monastiriloru in proprietatile loru, se voru pote conserva padurile remase, si a introduce unu sistemulu regulatu in taierea loru.

Asemenea situatiunea averiloru monastiresci presenta ministeriulu domeniiloru statulu o grea sarcina, de a scote aceste averi din positiunea loru de caos in care se afla si a regula afacerile loru atatu de incurcate.

Consecutiunile funeste ale acestei administratiuni calugaresci se voru senti inca in cursu de vre-o diece ani; iera sumele enorme, luate inainte de egumeni si mai vertosu dupa padurile vendute, multu tempu voru impedece monastirile de a se folosi de toate veniturile loru. Dara directiunea rationale aplicata acum in privintia bunuriloru monastiresci va servi de garantia ca urmele vechiloru abuzuri voru disparé treptatu.

„Monitorialu Oficialu Russu.“

„Tr. Carp.“

aduce vitele; inse Archimandritulu Anania, cu man'a sea introduse in acelu contractu claus'a, ca o parte din acea padure de multu tempu este transformata in imasiu din care venitululu apartiene arendasiulu. In contracte nu se precisedia cantitatea paduriloru vendute, si acést'a, dupa toate probabilitatile se face cu scopu de a ascunde pretiurile de nimicu ce se iau pentru ele, pretiuri ne mai audite in Basarabi'a; s'a vendutu descatin'a de padure cu 14 ruble.

In lun'a Decembre anululu trecutulu, o mare parte din padurile vendute spre taiere, s'a revendutu de isnova. Asi'a toate padurile de pre mosiele Venatorii si Volcinetiu, proprietati ale monastirei Sinai'a, date in dispoziitiunea arendasiulu Strikidi, acelea-si paduri s'au revendutu si arendasiulu altoru proprietati totu alu monastirei Sinai'a dlui Sotiriadi in tota intinderea loru si dupa toate proprietatile, si pretiulu fu primitu inainte. Archimandritulu Anania totu in aceea-si luna Decembre, vendu negociatorulu Sinodino toate padurile de pre patru mosii ale monastirei Valtopedi, pre cându in acelea-si proprietati exista contracte in vigóre pentru taierea paduriloru pâna la anululu 1881.

Padurile dupa alte siese mosii fora vendute de Archimandritulu Anania spre taiere anoru idovi, cari, explotandu-le, taiara toti arborii de pre acelea mosii, necrutandu pomii roditori si salciele plantate pre langa mori.

In proprietatile monastirei S. Teodoru toate padurile (830 desatine) fura vendute spre taiere cu pretiu de 20,000 ruble.

sei. Multimea acést'a de lucratori din fabrici participa la averea domnului lor...

Acést'a e o relatie economica nedespartivera, o reciprocitate între capitalu și lucru...

Profesiunistulu micu și singuratecu nu pôte concorá cu industri'a cea mare...

O atare asociatiune inse nu se pôte cugetá, de-si ea garantédia consistentia industriei mici...

Unu industriasiu mare nu-i plesnesce prin capu a prasii oi, a plantá arbori...

Astu-feliu ne merge treb'a si cu alte produse brute, pre cari le cumpérám...

Industriasiulu celu mare inoetédia dela lucru, deca acést'a merge reu...

Carale cele multe, clavirele, cu cari Vien'a pórtá unu comerciu insemnatu...

Unde vomu ajunge cu acestu exercitiu, deca mesariulu trebuie sa fia totu odata...

Acést'a trebuie sa se schimbe si a aduce acést'a schimbare sa fia problem'a asociatiunei!

Z.

Varietáti.

* Princess'a Gisel'a mar. dupa principele Leopoldu de Bavaria, a nascutu in 8 Ian. n. o. princess'a

** Principele Fridericu de Hohen-*) La noi cam pe curarii anticipéza lán'a.

zollern intorcendu-se din Orientu s'a abatutu pre la Bucuresti, unde va petrece mai multe zile.

** In Clusiu se afla asiá numitulu Georgins Constantinu carele este tetovatu (coloratu) preste totu trupulu.

* Premie servitórelor. Sábata in 10 Ianuariu n. s'a impartitu in casele municipalitátei de aici premie de câte 10 fl. 50 pentru servitiu neinteruptu de 8 ani urmatórelor servitóri: An'a Corr'a din Visidu, An'a lui Michaiu Gaboru din Sabiu, Susan'a Theil din Casolitu, Elisabet'a Stix din Cristianu, An'a lui Todoru Pop'a din Alatoru, Regin'a Prediger din Cohalmu Paraschiv'a lui Dumitru Gaboru din Alb'a-Jul'a si An'a Schárr din Simenfalva.

* Din Brasiovu nise scrie, ca frigulu s'a urcatu pâna la 30°. — Bubatulu pare ca ia dimensiuni totu mai mari si si cauta victimele seale si între ómeni mari.

* Lupi. In padurea de pre drumulu dintre Paraidu si Alalu au atacatu in 8 Ian. cal. n. între 6 si 7 óre diminiéti'a mai multi lupi pre doi secui si dupa cum se spune ii aru fi si ruptu in bucati,

* In apropierea Deveii s'a gasitu in dilele trecute unu omu inghiatiu in carulu seu propriu. Tóte incercárele de alu desamortii au ramas fára de succesu,

* (Ex-maresialulu Bazaine in Trianon). In diariulu „Liberté“ se gaseste urmatorulu articulu: De la condamnarea lui Bazaine s'au luat mesuri politienesti pentru a asigurá paza prisionierulu, contra ori-carii eventualitáti. Noile ordine vinu dela directiunea aresturilor, cáci dupa cum se scie, dupa publicarea sentintiei, autoritátele militare suntu inlocuite prin cele civile, care acum suntu singure datóre a ingrijii de inchisori. Pre calea legala dara, paza ex-maresialulu cade acum in indatorirea directorulu inchisorilor Seines si Oise, precum si a tuturor celorlalti condamnati; opiniunea erá ca, chiaru dela inceputu sa se dee prisionierulu o garda civila; Pre de alta parte, Trianon nu presinta nici o sigurantia contra unei incercári de evasiune si putiniá guardi nu suntu suficiente pentru sigurantia serviciulu, pre de alta parte, permisiunea, de comunicare cu lumea din afara, ce se acordase maresialulu, ingreuiá si mai multu responsabilitatea acestei garde. Aru trebui dara sa se indoiéscá garda maresialulu, care in tempulu de fatia se compune din 100 ómeni sub comand'a lui Luccioli.

Regulile amplotiloru civili oprescu comunicarea prisionierulu cu cei din afara. Dupa condamnare sosira multi visitatori la Trianon, nu se permise nimenu in sa intrá in launtru, cáci noua dispozitiune carea, cá pentru a visitá pre maresialulu trebuia sa aiba o carte de intrare din partea ministerulu de interne, care nu pré acorda lesne asemenea carti si lasa nebagate in seama mai tóte cererile de asemenea natura afara de aceea a lui Rouher, Pietri si a altoru catorva notabilitáti a partidei bona-partiste, a lui Lachaud, colonelulu Villele a sotiei si copiiloru maresialulu. Órele de visitare suntu regulate, precum si acele ale pránzulu si preumblárii. Totu ce primesc maresialulu, precum, epistole, jurnale si de ale máncaarii suntu cu strictetia controlate. Doi oficiari a-i jandarmeriei cari suntu postati in anticamera, suntu supusi la esecutarea ordineloru autoritátei civile. Unu cordonu de garda, pazeste di si nópte cu pusecele incarcate dinaintea usiei si ferestreloru maresialulu. Dupa siase óre sér'a, conformu ordinulu, la deschiderea vre unei ferestre s'au incercare de fuga la intai'a strigare, sentinel'a va face focu.

Maresialulu se scóla la 7 óre si se duce la lucru, care constá in formarea unui inventariu a bunuriloru sale, in liquidarea averei si regularea afaceriloru; més'a este acoperita de acte notariale si alte scrieri. Condamnatul'a perdutu dreptulu de a administrá insusi averea sea, insarcinându cu acést'a pre unu curatoru. Mai multe persóne inalte s'au propusu pentru acést'a functiune, între altii Pietri, Villele si fratele maresialulu.

Ex-maresialulu cá prisionieru are o aparintia burgesa; elu pórtá pantaloni largi o jachetia cenusia si o palarie de pasla cu borduri largi. In preumbláriile seale, elu este acompianiatu de doi oficiari de jandarmerie, afara de acesti'a suntu preste totu garde. Maresialulu in sa face rare-ori intrebuintiare de acést'a permissiune.

Prindiurile elu le are dupa 10 si dupa 5 óre; ómenii de garda aducu dela unu birtu máncaarii dejunulu si prindiulu, escortându pre aducatori bucateloru dela Avenue Saint-Cloud pâna la Trianon. In anticamer'a purtatori lasa bucatele, care mai inainte de a fi duse prisionierulu suntu esaminate.

Hran'a prisionierulu o regulédia intendentia, iéra costulu lu plateste Statulu. Bazaine are numai o singura persóna in apropierea sea, adeca pre camerdinerulu

seu, de aceea si ratiunea bucateloru este dubla. In díu'a pronuntiarii sentintiei, maresialulu voi sa opréscá pre avocatulu seu Lachaud sa prindiéscá cu densulu, pentru acestu sfarsitu se cománda la birtu unu alu treilea tacamu. Dara cu sosirea prindiulu, sosira la Trianon si noi instructiuni; atunci se ordoná baiatul de birtu a luá a trei'a ratiune inapoi si Lachaud trebui se renuntie la prindiulu in compania maresialulu.

Cu tóta energi'a ce are prisionierulu indata ce este lasatu singuru, lu apuca atacuri de descurajare si de abatere. Indata in sa ce soseste ór'a la care elu ascépta visit'a sotiei si copiiloru sei, si redobândește energi'a de mai inainte, pentru ale puté suride. La 5 óre ei se despartu. Dupa prándiu, maresialulu, fumédia ceteste câte-va jurnale, lucrédia pâna la 10 si apoi se duce de se culca.

* Tunelulu între Angli'a si Franci'a. Diarulu din Parisu „Figaro“ dela 15 Decemvrie scrie: Tunelulu sub-marinu prin care sa spera a se uni cóstele Franciei cu a le Angliei, numai este o simpla chimera. O comisiune, compusa din persóne politice, deputati seu consilieri ai pasului de Calais, si dintre ómeni sciintifici, s'au intrunitu eri la d-nu de Clercq, deputatulu acestui departamentu, si s'au pronuntyiatu in unanimitate, ca trebuie decisa dídirea unui tunelu sub-marinu, între Franci'a si Angli'a pentru unu interesu comunu. Dela acést'a conclusiune si pâna la facerea drumulu, mai este inca multu; dara acést'a aru fi o opera, care aru face cea mai mare onóre atátu secolulu alu 19 cátu si ambeloru natiuni, care lu intreprindu

* Unu sgomotu nefondatu in Rom'a. Ni se scrie dela Rom'a cu data de 16 Decembre Eri la 5 óre sér'a, pe cându amplotiatulu insarcinat cu ingrijirea felinariloru din orasiu, curatíe pre acelea din apropierea Obelisculu — dupa piati'a Sf. Petre, a avutu locu esplosiunea conducatorulu de gazu. Detonatiunea, a fostu asiá de tare, in cátu tóta vecinatatea s'a inspaimentatu si chiaru gard'a a luatu armele. Mai multu in sa de cátu toti s'a inspaimentatu locutori Vaticanulu, cari si a inchipuitu ca a isbucnit vre-o revolutiune. Tóte curtile Vaticanulu, se umplura indata de sbiri si gendarmi, se batú marsiulu generalu si aparatori sfántulu Scaunu, se asiedari in ordine de bataie, pre cându portari spre mai mare sigurantia zavorau usile. Ne mai urmându in sa o a doua detonatura, lumea incepú ierasi a respirá, si Cardinalulu Antonelli, se grabi a merge la Pap'a, spre a-i spune ca domnesce cea mai perfecta liniste. Piu IX i respunde cu sarcasmulu seu obicinuitu, ca nu s'a indoitú nici odata de acést'a, si ca Cardinalulu Antonelli, trebuie mai nainte de toti sa se linistéscá pre sine insusi, cáci este galbenu cá sér'a. Antonelli, facú reverentia fára a respunde nici unu cuventu. In tempulu acést'a aparura doi gardi nobili cu nuvéla despre cele adeveratu intemplete.

* O suta de mile seu 25 poste pe óra. — In Americ'a drumurile de feru s'au construitu dela inceputu numai cu unu rendu de sine si dara nenorocirile cele dese si indignatiunea publiculu provocata prin acestea au silitu pre societáti a asiedia dóue renduri de sini, celu putiau pre líniele principale. Acum inse ei mergu si mai departe. Pre calea Philadelphiei, un'a din cele mai principale, societatea a inceputu a cladi unu drumu de feru cu o latime de patru sine, dara acést'a o face numai pentru trenurile esprese. Capetându se in sa succesulu doritu, din acést'a incercare, ei voru formá drumuri de feru cu 8 sini asiedându pre densele masine cu róte de unu diametru de 12 picióre si astfelu se va dobendi iutiéla de 100 mile pre óra. Cu o asemenea cale ferata aru puté cineva sa dejumédie in Philadelphii si se prándiéscá in Chieago, si trajuélu dela Philadelphia la New-York n'aru durá mai multu de o óra.

** (Numerulu coloruce a u muritu in anulu 1873) se urca la 951, dintre cari 519 suntu barbati; iéra 432 femei. Dupa toni computatu au muritu in Ianuariu 89, Fauru 74, Martiu 90, Apriliu 70, Maiu 73, Iuniu 59, Iuliu 67, Augustu 67, Septembrie 72, Octobru 90, Novembre 97, Decembre 110.

Dupa etate. S'au nascutu morti 40; Dela nascere pâna la sfersitalu anului alu doilea au muritu 220; dela alu doilea anu pâna la sfersitalu anului alu 5-lea 114; dela 5—15 anu 127; dela 15—25 anu 74; dela 25—40 anu 109; dela 40—50 anu 80; dela 50—60 anu 67; dela 60—70 anu 61; dela 70—80 anu 46; dela 80—90 anu 12; dela 90—100 anu incl. 1.

Dupa causele mortiei: Nenorociri 8; prin sinucidere 8; de dintitiune 13;

de fraise 26; de aprideri 93; de lepra de friguri (inclusive si bubatulu) 180; de guta si paralisári 69; de morbu de sânge (inclusive anghien'a) 184; de ból'a apei 38; de tuberculósa 77; de friguri ectice 45; de degenerare 31; de slabiciuni 31; de slabiciuni la cei noi nascuti 29; de slabitiunile betránieteloru 41; din alte cause de mórte 38.

Sciri dela tribunale.

Condemnarea la mórte. Sábata in 29 Decembre (10 Ian.) in urm'a pertratári finali la tribunalulu reg. de aici, Ioanu Bursanu de 23 ani din Apoldulu rom. fu condamnatu la mórte prin furci pentru crima de omoru comisa in 10 Iuniu a. tr. asupra lui Macsimu Lazaru totu de acolo. — Complicele, Nocolau Gavrilu, cu ajutorulu cáru s'a severisitu omorulu, a muritu de colera in decursulu investigatiunei in carceru preventivu.

Publicatiuni oficiale.

(Dupa fói'a ofic.)

Anunciári. Dela tribunalulu reg. din Alb'a-Jul'a se enuncia ca se radica concursulu deasupra lui C. E. Oberth. — Dela trib. reg. din Brasiovu s'a improcolatu firm'a: „Kanner et Comp.“ (ferari), fauri si marfa de Nürnberg. — Dela trib. r. din Dej, ca s'a improcolatu firm'a: „Ioanu Kozma“ (pravala de vestimite). Dela trib. r. din Clusiu ca s'a improcolatu firm'a: „Fratii Florianu“ (Antoniu Alessandru) (marfa mestecata).

— Dela trib. r. din Kezdi-Vásárhely, ca s'a improcolatu firm'a: „Antoniu Merz'a“ (marfa mestecata) in Breticu. — Dela trib. r. in Gherla ca s'a improcolatu firm'a: „Stefanu Czecc“ (tieseturi).

Licitatiuni. In 20 Ian. n. eventualu 27 Fauru a. c. imobilele lui Ioanu Constantinu din Oláh Ibanfalva (trib. Mediasiu). In 20 Ian. n. ev. 20 Fauru a. c. imobilele lui Bud'a Petru lui Ioanu din Maierusiu (trib. r. Dev'a). — In 20 Ian. ev. 20 Fauru n. a. c. imobilele lui Chirilú Capeln'a si Vasilié'a din Deju (trib. r. de acolo).

Provocári. Dela trib. r. din Deju, pentru ininuarea pretensiuniloru asupra obiecteloru pinnorate ale lui Lad. Tohati in Cosali pâna la 18 Ianuariu. — Dela trib. r. din Alb'a-Jul'a pentru insinuarea pretensiuniloru asupra obiecteloru pinnorate ale lui Iosefu Alvinezi in Piskinez. — Dela trib. r. din Hatiegu pentru insinuarea pretensiuniloru asupra marfuriloru pinnorate ale lui Sigmundu Singer pâna la 20 Ian.

Concursu.

Cu permissiunea Préveneratulu consistoriu archidicesanu de sub Nr. 1004 a. c. pentru ocuparea vacantei parochii Vis'a din protopopiatulu Iliei, se escrie concursu pâna la 15 Ianuariu 1874.

Emolumentele suntu:

- 1. Casa parochiala cu o gradina aratóre de 275 orgii, iéra fenatie 2 jugere 60 orgii. —
2. Siura cu grajdu.
3. Agru lucratori numitu la Nalou, in valea larga 2 jugero 860 orgii. —
4. Dela 180 familii câte o ferdela cucuruza in bómbe, seu 10 copuri gráu.
5. Stol'a usata. — Acést'a parochia se pôte considerá de clas'a a II-a cáci numera preste 1000 suflete.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune au a-si ascerne petitiunile loru bine instruate pâna la terminulu indicatu la subscrisulu amesuratu §. 13 dia „Statutulu organicu.“

Ilia 12 Decembre 1873. In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioane Orbonasiu, tract. protopr. (3—2)

Anunciu.

Cancelari'a mea advocatiale se afla acum in Brasiovu Strad'a Scheiloru nr. 105. Primescu cause si fára anticipatiune cându se cunósce inainte chiaritatea de dreptu seu cându e pretenziune licuida.

Constantinu Pantiu, avocat. (3—3)

Bursa de Vien'a.

Din 1/13 Ianuariu 1874.

Table with 2 columns: Item and Value. Includes entries like Metalicele 5%, Imprumutulu nationalu 5%, etc.